

Sdružení BIOTRIN oslavuje 15. výročí

Dne 3. prosince 1997 se podařilo 9 významným odborníkům z řad vysokých škol a akademie věd ČR založit sdružení, které vymezilo svoji činnost na informování veřejnosti o biotechnologiích na základě vědeckých poznatků. Mezi hlavní zakládající členy patřil profesor Karlovy university Jaroslav Drobník a tehdejší předseda Akademie věd ČR profesor Václav Pačes.

Při vzniku občanského sdružení sehrál velkou roli evropský projekt Phare-TEMPUS zaměřený na harmonizaci české legislativy týkající se geneticky modifikovaných organismů s direktivami EU. Nositelem a koordinátorem projektu byl Biotechnologický ústav UK v letech 1995 -1998. Jeho pracovníci se několik let zabývali problematikou moderních biotechnologií a spolupracovali s organizacemi UNIDO, UNEP a OECD. Informace a zkušenosti pak mohli uplatnit při přípravě skript, řady seminářů a mezinárodních workshopů k tomuto tématu a brožury o biotechnologiích *Biotrend-In*.

Zrušení BTÚ UK byl přirozený impuls k vytvoření organizace, která by pokračovala v šíření odborných informací o GMO a organizovala akce pro pracovníky státní správy, odborníky a ostatní veřejnost. Původní název byl BIOTREND, ale z důvodů existence organizace téhož jména v zahraničí, bylo nutno název změnit.

Pokusíme se shrnout alespoň ty hlavní výsledky 15-tileté činnosti poměrně malého kolektivu lidí. Odborné konzultace, přednášková a publikační činnost byly běžnou agendou od samého počátku.

Publikace

K nejvýznamnějším v letech 2000-2007 patří vydání brožur *Příručka pro zemědělce, Příručka pro spotřebitele (Víme, co jíme) a Průvodce biotechnologiemi*. Informují o genetických modifikacích, především o GM plodinách a GM potravinách.

V období 2008 – 2012 byla vydána skripta *Biotechnologie a společnost* (autor prof. J. Drobník) a brožura *Moderní šlechtění a potraviny*

Nejvýznamnější publikací s účinkem pro celé EU byla „ *White Book – genetically modified crops*“. Tato „*Bílá kniha*“ vznikla jako iniciativa Sdružení Biotrin a Biologického centra AVČR v Českých Budějovicích v souvislosti s předsednictvím EU. Vyjadřovala stanoviska českých vědců k přípravě nových pravidel hodnocení rizika GMO pro životní prostředí.

Vědeckotechnické akce

V rámci různých EU projektů BIOTRIN zrealizoval řadu vědeckotechnických akcí od malých seminářů přes mezinárodní workshopy až po velké mezinárodní konference. Některé akce byly na objednávku MŽP či MZE, jiné pro novináře (tiskové konference), pro biotechnologické firmy nebo platformu Potraviny pro život při Potravinářské komoře ČR.

Obsah internetové stránky www.biotrin.cz

Neodmyslitelnou součástí činnosti Biotrinu je udržování webové stránky. Pravidelné je měsíční uveřejňování novinek o GMO v angličtině (NEWS) a internetového bulletinu Svět biotechnologií. Součástí jsou také články a komentáře k aktuálním událostem. Dříve byl zahrnut také monitoring českých médií, který byl v loňském roce zrušen. Hlavní důvody: menší frekvence tohoto tématu v médiích a nedostatek financí. Na druhé straně v letošním roce byla posílena interaktivnost webu, jsme na Twitteru a filmy je možno shlédnout na „youtube“. Web obsahuje také odkazy na další informační zdroje o biotechnologiích.

Spolupráce v tuzemsku

Ve stručnosti uvádíme jen obecně spolupráci

- s universitami v Praze, v Brně, v Olomouci,
- s výzkumnými ústavy AV ČR,
- s resortními institucemi, zejména z oblasti zemědělství,
- s Českou televizí, Českým rozhlasem a s novináři (LN, iDnes aj.)
- s Jihočeským inovačním centrem (JIC), Gate2Biotech,
- s Potravinářskou komorou ČR (Pracovní skupina „Potraviny a spotřebitel“)
- s Agrární komorou ČR (články do Agrobase)
- s Českou biotechnologickou společností

Nelze pominout konzultace a písemné podklady pro Europoslance (Hynek Fajmon, Pavel Poc) nebo odborná doporučení k veřejným akcím ve věci povolování GMO.

Spolupráce se zahraničím

- Mezinárodní organizace OSN (UNEP, UNIDO), OECD, EU, EFB, EuropaBio
- konzultace se zahraničními firmami (Monsanto, Pioneer Hi-Bred, Syngenta, BASF, Unilever)
- společné projekty EU s universitami ve Velké Británii, Holandsku, Belgii, Španělsku, Portugalsku, Švédsku, Polsku, Slovinsku, na Maltě
- spolupráce s výzkumnými pracovišti v Maďarsku, Bulharsku aj.

Evropské projekty

Prvním EU projektem sdružení byl Phare-Tempus S-JEP 13292 (1998-2000) a navazoval na projekt Biotechnologického ústavu S-JEP 0976 (1995-98) o harmonizaci legislativy GMO. Další EU projekt ECOD-BIO (2000-2002) se týkal vytvoření mezinárodní sítě informačních center propagujících biotechnologie. Posledním EU projektem byl v letech 2006- 2008 s názvem Consumerchoice „Kupují Evropané geneticky modifikované potraviny?“ V 11 zemích Evropské unie se účastníci projektu zabývali situací na trhu, zjišťovali jaké GMO se prodávají a také jaký názor mají spotřebitelé.

Aktivity mimo biotechnologie

V průběhu let se Biotrin angažoval i na hledání biotechnologického řešení problémů s invazivní rostlinou **Křídlatka sp.** a evropského projektu **CISCI –Cinema and Science**, které se přímo netýkaly GMO. Projekt CISCI měl za úkol propojit film a vzdělávání.

Filmy

Náročnou záležitostí byla tvorba filmů. Ve spolupráci se společností HERAFILM se podařilo natočit „*Spor o geny*“, který se natáčel částečně v USA a byl namluven do 9 jazyků. Prostřednictvím Sdružení Biotrin byly videokazety distribuovány do zahraničí, především do postsocialistických zemí. Českou verzi jsme rozesílali do našich středních škol a film byl a stále je k dispozici veřejnosti na internetu.

Biotrin částečně přispěl i k tvorbě dalších filmů, a sice dokumentu „*Kdo se bojí genů*“ a „*Život kukuřičného pole*“. Ten byl natočen ve spolupráci s Entomologickým ústavem AV ČR v Českých Budějovicích a firmou FATE. Poukazoval mj. na význam pěstování Bt kukuřice.

Posledním filmovým počinem, ve kterém se angažoval Biotrin, jsou **4 videa**:

1. *Příběh života* (minulost genetických modifikací)
2. *Mocná metoda* (současnost genetických modifikací)
3. *Nepochopená metoda?* (současnost genetických modifikací)
4. *Co je před námi?* (budoucnost genetických modifikací)

Prof. Jaroslav Drobník inicioval přípravu, dodal námět a pak u každého dílu i v každé fázi výroby poskytoval vědecké konzultace.

Produkce: HERAFILM, scénář: Michael Londesborough, kamera: Jaromír Herskovič, dramaturgie: Šárka Speváková, režie: Vladimír Kunz

Pracovat pro Biotrin bylo a je hobby i dobrodružství. To pozitivní spočívá v získávání a šíření stále nových informací a vědomostí o rychle se rozvíjejícím oboru. Rubem je nesnadné zajišťování finančních prostředků pro tuto činnost, ale to je dnes problém obecný.

Nenahraditelnou ztrátu utrpělo Sdružení BIOTRIN dne 30. srpna 2012 náhlou smrtí předsedy sdružení RNDr. Jaroslava Drobníka, CSc., emeritního profesora Přírodovědecké fakulty UK. Na základech, které vybudoval, budou členové Biotrinu v práci pokračovat.